UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Decretum Gratiani

Gratianus <de Clusio>

Parisijs, 1542

Sexta, q[ui] iusiura[n]du[m], de p[ro]pinq[ui]tate firmare debent? So. p[ro]pinq[ue] [et] vicini.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62466

Visual Library

Nunc querit. ¶ Hec queſtio diuiditur in ſeptem partes: in prima quarū ꝓbat̃ g. iij. c. ꝙ cōſanguinei debent cōputare parētelā ad cōiungendū vel ſeparādum matrimoniū: ⁊ ſi defuerit parētela, vicini antiq̄ores. Secūda ibi: Ecce. Tertia ibi: Hoc iuramētum. Quarta ibi: Ab hoc. Quinta ibi: Qui vero. Sexta ibi: Occaſione. Septima ibi: Receptusᵒ. Jo. de fā. ¶ Caſus. Hic ꝓponit̃. vj. qō que ſatiſ vtilis eſt: ⁊ locū hʒ in cauſis de facto.

a ¶ Nunc queritur. Hec q̄ſtio ſexta expedit̃. j. e. ca. j. et. ij. ⁊ ex̄ qui mat. accu. poſ. videt̃. et ex̄ de ſen. et re iud. tenor. nam conſanguinei preferūtur extraneis ea rōne q: melius poſſunt ſcire ſuā cōſanguinitatem cum chartis, cū teſtibus, cū recitatione maiorum, ⁊ alijs argumentis. hoc tamen quod dicit̃ de conſanguineis in teſtimonijs admittendis, exaudi tm̄ cuʒ de cōſanguinitate agitur. nā ſi ſuper alio ageretur, non ſunt admittēdi niſi cum eo temperamēto quod dixi. iij. q. v. in prinei. ⁊ hoc ꝓbatur ex̄ de teſti. ſup eo. Jtē licet ſoli conſanguinei accuſare poſſunt matrimoniū, tn̄ quilibet poteſt denūciare: vt ex̄ de cogna. ſpiri. tua. et licet ꝑ denunciationē non agat̃ niſi ad penitētiā: vt ex̄ de act. ſuper his. tn̄ q: in hoc caſu nō poſſūt penitere niſi ſeparētur, iudex ab officio ſuo eos ſeparabit. † arg. xxxiij. q. iij. ecce.

Cōſanguinei ꝑferūt̃ ex̄n̄is qñ ſup mr̄imonio eſt q̄ſtio.

† ad hᵒ facit qđ no. ꝟ. ij. qōe. j. ſi peccauerit frat. in j. gl. i fi. Archi.

¶ Queſtio. vj.

Nunc queritur[a] quibus accuſātibus, vel teſtificantibus conſanguineoꝝ coniunctio dirimenda ſit. De his ita ſcribit Fabianus papa.

¶ Conſanguinei tm̄: vel ſi ꝓgenies defecerit, antiqui ⁊ veraces ꝓpinquitatem in ſynodo computent.

Conſanguineos extraneoꝝ[b] null[9c] accuſet[d]: vel[e] ꝯſanguinitatē in ſynodo cōputet, ſed ꝓpinqui[f] ad quorū notitiā[g] ꝑtinet, id eſt pater ⁊ mater, ſoror ⁊ frat̃, patruus auunculus, amita, matertera et eoꝝ procreatio. ſi autē progenies tota defecerit[h], ab antiquioribᵒ ⁊ veracioribus q̄bus eadem ꝓpinquitas nota ſit[i], epiſcopus canonice perq̄rat: ⁊ ſi inuenta fuerit propinquitas, ſeparētur. Celeſtinꝰ pape decretum eccleſie Florentine miſſum. Palea.

Videtur nobis ꝙ ſc̄da quā cōtra ꝓhibitionē eccl̄ie duxit, non ſit vxor: etiā ſi primā nō haberet deſponſatam. nā qđ cōtra interdictū et ordinē eccl̄ie factū eſt, ratum nō haberi tam humane q̄ȝ diuine legis proclamat authoritas. Qr igit̃ ea quā inordinate ſupduxit prohibitione renitente, vxor nō eſt, eā cogēdus eſt recipe quā iurauit ⁊ deſpōſauit, et ex ea prolem genuit: vt iuramēti religio nō vilipendatur: ⁊ fides adinuicē ꝓmiſſa ſeruet̃: ⁊ proles in cultu dei nutriat̃ ⁊ educet̃: ⁊ alij exinde occaſionē peccādi ⁊ alios decipiēdi aſſumere nō valeant. Qz aūt parētes fratres ⁊ cognati vtriuſq̄ȝ ſexus in teſtificationē filij et filie ad mr̄imoniū cōiungendū vel dirimendum admittant̃, tam antiqua cōſuetudine legibᵒ approbata, q̄ȝ diuinis ⁊ hūanis legibᵒ approbat̃. Jn dirimēdo autē mr̄imonio ideo maxime parētes recipiuntur, ſiue ſi defuerint parentes, primiores admittunt̃, qm̄ vnuſquiſq̄ȝ ſuam genealogiā cū teſtibᵒ et chartis, cum exercitatione et recitatione maiorū ſcire laborat. Quia igit̃ alijs melius ſciūt: ideo maxime admittūtur: ſilr etiā recipiunt̃ ⁊ in teſtificationē mr̄imonij cōiungēdi. Qui eñ melius recipi debent q̄ȝ illi qui melius ſciunt: et quoꝝ eſt intereſſe, ita vt ſi nō interſint, ⁊ conſenſum nō adhibuerint, ſm̄ leges nullū fiat matrimonium. Quod vero legit̃, pater nō recipiatur in cauſa filij, nec filius in cauſa patris: in criminalibus cauſis ⁊ cōtractibus verū eſt: in matrimonio cōtrahendo et diſiungendo, ipſius coniugij prerogatiua, quia et fauorabilis res eſt, cōgrue recipiuntur.

Itē Urbanus papa Richardo Januen̄. epiſcopo.

vt extra qui ma. accu. poſ. videtur.

c ¶ Nullus. Niſi deficiente parentela: vt hic, in fi.

d ¶ Accuſet. improprie ſcḋm h. argu. C. de inoffi. teſt. parentibus. vbi ponitur accuſare pro agere. Et nota ꝙ cauſa matrimonialis nō eſt criminalis nec ciuilis, etiam vbi de crimine agitur in foro eccleſiaſtico: ſed mixta. ex̄ de procu. tue.

e ¶ Uel ꝯſanguinitatem in ſynodo cōputet ⁊c. hoc refer as ad teſtem. et eſt arg. ꝙ non pōt idē accuſator eſſe ⁊ teſtis i cauſa criminali: quod verū eſt: lʒ quidā cōſentiant dicentes hoc ſpeciale eſſe in matrimonio: vt idem ſit accuſator et teſtis: ſicut eſt ſpāle ꝙ nō iuretur in eo de calumnia, cum ſit queſtio ſpūalis ex̄ de iuramē. cal. literas. ⁊ ꝙ cōſanguinei admittūtur et ꝙ non omino, ibi obſeruat̃ ordo iudiciarius. ex̄ vt lite non cōteſt. ad hoc deus. et ꝙ valet teſtimoniū de auditu. j. e. de parentela. et ꝙ poſt publicationē atteſtationum teſtes poſſit induci. ex̄ de teſti. ſeries. ⁊ ca. licet.

f ¶ Propinqui. ... hic preferunt̃ propinqui, et in accuſatiōe adulterij. C. ... de adul. l. quāuis. ... et in interdicto de libero hoīe exhibēdo. ff. de lib. homi. exhi. l. iij. ꝟ. penul. et in accuſatiōe de effuſis ⁊ electis. ff. de effu. ⁊ elec. l. ſi ... ꝟ. cum autem.

g ¶ Nonnā. arg. ꝙ non ſit idoneus teſtis in hac cauſa qui non habuit notitiā cōſanguineorum quos ꝯputat ſi ſuo tp̄e fuerint.

Conſanguineos. ¶ Caſus. Matrimoniū potius accuſare debent conſanguinei q̄ȝ extranei. ſed vbi ꝯſanguinei deſunt, extranei audiēdi ſunt: ⁊ ſi cōſanguinitas ꝓbetur, matrimoniū ſeparetur.

b ¶ Extraneoꝝ. argu. ꝙ peregrini, aduene allienigene non recipiant̃ in cauſa conſanguinitatis: et ꝙ propinqui ceteris ꝑſonis preferant̃ ſi cōtradixerint: qđ eſt verum:

h ¶ Defecerit. q: nō ſunt vel neſciūt vel ſunt infantes.

i ¶ Nota ſit. Ante motam queſtionē. extra de conſangui. ⁊ affini. ex literis. †

Videtur nobis. ¶ Hoc capitulū fuit olim, extra de matrimo. contrac. contra interdictum eccleſie. ca. j. ſed hic eſt palea.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

¶ Qui iureiurando ꝓpinquitatem firmare debeant.

Notificam⁹ tibi vt poſtq̄ꝫ tres aut duo ex propinquioib⁹ iam defuncte[a] vxoꝛ vel viue eius qui accuſaẗ, hanc ꝓpinquitatē iureiurando firmauerint: vel ſi tres aut duo ex antiquioꝛibus Januenſib⁹ quib⁹ hec ꝓpinquitas ſit nota, q̄ bone fame[b] ꝛ veracis teſtimonij ſint, remoto amoꝛe, timoꝛe, pꝛecio, ꝛ omni malo ſtudio, ſupꝛadicto modo conſanguinitatem firmauerint, ſine omni moꝛa coniugia diſſoluātur q̄ ſi ꝓpinqui aut extranei verbis tantum ꝓpinquitatem teſtantur, et iuramento ꝓbare noluerint vel nequiuerint, coniugium nullatenus diſſoluaẗ, ſed cōpetēs eis[c] penitētia pꝛopter infamiam vel peccati maculam (ſi foꝛte in hoc contraxerint[d]) aliquā iniungaẗ.

Item ex concilio Urbani pape habito in Apulia.

¶ Sue confeſſioni relinquūtur quoꝝ inceſtū nullus iureiurando affirmat.

Si duo viri vel tres conſanguinitatē iureiurando firmauerint, vel ipſi foꝛte confeſſi[e] fuerint, coniugia diſſoluantur: ſi vero neutrum contigerit, epiſcopi eos ꝑ baptiſmum, per fidem Chꝛiſti, per Chꝛiſti iudicium in vera obedientia obteſtentur, quatenus palam faciant vtrum ſe (ſicut eſt fama[f]) recognoſcant eſſe conſāguineos: ſi negauerint, ſibi ipſis relinquendi ſunt: ita tamen, vt ſi aliud in conſcientia habeant, ſe a liminibus[g] eccleſie, a coꝛpoꝛe et ſanguine dn̄i, a fidelium communione nouerint ſegregatos atq̧ꝫ infames[h] effectos, donec[i] ab inceſti facinoꝛe deſināt, ſi ſe iudicio epiſcopoꝝ ſegregauerint qui iuuenes ſunt, alia matrimonia cōtrahere non pꝛohibeantur[k].

Ecce quibus accuſantibus[l] vel teſtificantibus conſanguineoꝛum coniunctiones ſunt dirimende. Cuiuſmodi vero iuramentum ab accuſatoꝛe[m] ſit exigendum, ex Romano oꝛdine habetur.

Eſt autem huiuſmodi.

¶ Juramentum accuſatoꝛis.

Notificamus. ¶ Caſus. Quidam moꝛtua vxoꝛe ſua duxit aliā que dicebaẗ pꝛime conſanguinea fuiſſe, dicitur hic q̄ ſi duo vel tres de ꝯſanguineis viri vel moꝛtue vxoꝛis, vel alij teſtes idonei dixerint iurati cōſanguinitatem, ſeparentur: ſi vero aliqui hoc dixerint ſine iuramento, ſeparatio hec non fiet, ſed iniicetur eis penitentia, quia infamati ſunt ꝛ foꝛte peccauerunt.

a ¶ Defūcte. moꝛtua enim erat vxoꝛ eius cuius conſanguineā poſtea accepiſſe dicebatur, vel affinem.

b ¶ Bone fame. argu. q̄ debent eſſe bone fame teſtes in pꝛobanda cōſanguinitate: vt ex̄ de teſtibus, in literis. et extra eo. titu. licet. Sed q̄d ſi criminoſus ſeru⁹ vel infamis contraxit: nunq̄d poſſunt admitti ibi homines ſimilis cōditionis? Uidetur q̄ ſic. ij. q. vij. ſi hereticus. C. de inoffic. teſta. in arenā. Dic q̄ non, ſicut nec dico alios criminoſos teſtes cōtra criminoſum admittendos: nec enim habet ibi locum replicatio. extra de exceptio. a nobis.

c ¶ Eis. i. accuſatoꝛib⁹. Teſtes em̄ non puniuntur antequꝫ dixerint teſtimonium. argu. C. de teſti. nullū. eſt tamē arg. hic ꝓ h. q̄ idē poſſit eſſe accuſatoꝛ ꝛ teſtis in huiuſmodi cauſa.

d ¶ Cōtraxerint. Sꝫ foꝛte nō bono zelo diffamauerūt matrimoniū: vt. C. de adul. q̄uis. in fine.

Si duo. ¶ Caſus. Quidā ꝯtraxerūt, ꝛ erat fama cōtra eos eſſe ꝯſanguineos. dicit q̄ ſi hoc ꝯſtiterit teſtiū approbatione, vel eoꝝ ꝯfeſſione, ſeparent: ſi neutrū erit, ab ep̄o adiuuentur: ꝛ ſi negauerint, ſibi ſunt relinquēdi: ſciētes q̄ ſi aliud habēt in ꝯſciētia, in moꝛtali peccato ſunt vſq̧ꝫ ad ſeparationem ꝛc̄.

e ¶ Confeſſi. Si tamen eos conſanguineos fama publica nunciet, que habetur ꝓ vno teſte. Idem eſt ſi vn⁹ confitetur ſm̄ Baz.

f ¶ Sicut eſt fama. nam ſine fama non ſufficeret eoꝝ confeſſio: vt extra de eo qui cog. conſang. vxo. ſue. ſuper eo. licet h. dicat ſufficere ſi vterq̧ꝫ iuret ſeptima manu. xxxv. q. j. requiſiſti. ſed cōtra eum eſt extra de eo qui cog. conſan. vxo. ſue. ſuper eo. vbi dicit q̄ rumoꝛ ꝛc̄. Sed dici poteſt q̄ aliud eſt vbi ſe ꝯſanguineos dicūt, vt hic: aliud vbi turpitudinem allegāt, vt ibi: quia nec tūc familiares teſtes admittuntur: vt extra de teſt. in literis. vel facias vim in eo qđ dicit rumoꝛ ꝛc̄. q2 aliud eſt q̄ꝫ fama. Item ſi adeſt pꝛeſumptio violenta cum fama, ſufficit: vt extra de teſti. pꝛeterea.

g ¶ A liminib⁹ ſegregatos ꝛc. ſed dic ſegregatos q̄ ad ſacramenta, ſicut quilibet in moꝛtali peccato exiſtens. j. q. j. ſacerdotes.

h ¶ Atq̧ꝫ īfames. infamia canonica q̄ deleẗ ꝑ penitentiā. vj. q. j. infames.

i ¶ Donec arg. q̄ infamia ꝑ penitentiā aboleẗ.

k ¶ Nō ꝓhibeantur. ratione iuuenilis etatꝫ, vel ipſo iure ſi ignoꝛāter coniuncti ſunt, argu. xxxiij. q. ij. interfectoꝛes. ꝛ ca. in adoleſcentia. et. xxxiij. q. j. §. j.

¶ Ecce. ¶ Hec eſt ſecunda pars hui⁹ queſtionis.

l ¶ Ecce quibus accuſantib⁹ G. ꝓut colligi poteſt ex rubꝛ. iſtis quatuoꝛ ponit genera ſacramētoꝝ. Pꝛimo ponit ſacramētū accuſatoꝛis in p̄mo ca. de parētela. Scđo ponit ſacramētū ſynodaliū teſtiū i ca. ep̄s. Tertio teſtiū in ca. de parētela illa. Quarto ſacramentū eoꝝ q̄ ſeparanẗ in cap. ab iſto. Dicunt tn̄ q̄dā G. deceptū fuiſſe per ꝯſuetudinē Italie, que eſt vt accuſatoꝛ debeat iurare iuxta tenoꝛē illi⁹ ca. de parētela. nā q̄dā dicūt q̄ accuſatoꝛ iurare non dꝫ: q2 nec etiā de calūnia in huiuſmodi cauſa iuraẗ. ex̄ de iura. calum. literas. vnde vtrūq̧ꝫ capitulū de parētela intelligiẗ de ſacramēto teſtiū, ſꝫ de parētela p̄mū loquiẗ de ſacramēto teſtiū qđ diciẗ eſſe ſeparationis, q2 per illud ſeparātur quoꝝ matrimonium accuſaẗ. In illo autē ca. ep̄s, fit mentio de iuramento teſtium ſynodalium, quod nō dicitur ſeparationis, pꝛout dicit pꝛecedens ca. quia per tale iuramētum nulli ſeparanẗ, quia per illud ſe non obligāt ad aliud teſtes illi ſynodales, niſi vt nunciēt epiſcopo qđ illicite perpetraẗ in parochia. Unde ex quo nūciauerint epiſcopo, ſi voluerint q̄ ſeparenẗ, opoꝛtet q̄ iteꝝ pꝛeſtēt aliđ ſacramētū, de q̄ habes in ca. de parētela. in q̄ pl⁹ eſt: q2 debēt reddere de credulitate, ſꝫ teſtes ſynodales non iurāt niſi de auditu. Nec contradicit ex̄ de teſti. quotiēs. vbi diciẗ q̄ de ſciētia debēt iurare. nā illud per hoc intelligo. In illo autē ca. ab iſto. poniẗ ſacramentū eoꝝ q̄ ſeparantur pꝛopter conſanguinitatem.

m ¶ Ab accuſatoꝛe. hoc falſum eſt ſm̄ quoſdam, im-

Rumoꝛ eſt q̄ꝫ aliq̄ pars vicinie vnū dt. fama ē q̄ꝫ tota ciuitas dicit ſiue clamat ſm̄ Hoſt.

Sacramentum quadruplex eſt circa cauſas matrimoniales.

Teſtes ſynodales q̄đ iurant.

mo a teſtibus.
De parētela.¶ Caſ⁹. Oſtēdit hic qualr̄ debeāt iurare q̄ de parētela debēt teſtimoniū ferre.
a ¶ Audiſti. ante motā queſtionē. ex̄ de cōſan. ⁊ affi. ex literis. ideo autē hic admittit teſtimonium de auditu, † quia difficile eſt ꝙ aliq̄s ſciat quouſqꝫ conſanguinitas ꝓtēditur. ff. de gra. cog. non facile. circa p̄n. lꝫ hoc ſit correctū per illud. ex̄ de teſti. lꝫ. ⁊ no. ꝙ ſm quod Ḃīa. inducit hoc ca. habes ꝙ accuſator debet iurare de veritate dicenda, licet nō de calumnia. et eſt ar. ad idem ex̄ de deſpon. impu. atteſtationes. admittitur autem teſtimoniū de auditu tantum vbi agitur de ꝯſanguinitate: al'as per auditum non ꝓbaretur matrimoniū, immo putaret̄ clādeſtinum.
a ¶ Aut audiſti. ar. teſtimonium de auditu eſſe recipiēdum: vt. iij. q. ix. §. de his. xiiij. q. ij. ſuper. ⁊ ca. q̄ꝗ. xxxiiij. q. j. nō ſatis. hodie nō: vt extra de teſti. licet.
b ¶ Requirere. ſimile ex̄ de teſt. ſi qui teſtiū. ⁊ hic eſt intellectus.
c ¶ Quādocūqꝫ. dum tamē ante teſtium publicationem. extra de teſt. fraternitatis. ⁊ ca. series. Ul' dic ꝙ iudex ex officio ſuo etiā poſt apertas atteſtatiões poteſt reqrere a teſtibus. extra de conſang. ⁊ affini. ca. j.

† Adde alios ca ſus in q̄bus admittit̄: no. do. i l. ſi arbiter. ff. d̄ proba. gl. i ca. cū l'ris. d̄ teſti.

† Al's iſtud.

iij. ps.

De parētela illa quā dicūt eſſe inter iſtū et iſtā eius coniugem, quicquid inde ſcis, aut audiſti[a] a tuis vicinis, aut a tuis ꝓpinquis antiquioribus, tu per nullū ingeniū, nec propter timorem, nec propter amorem, nec ꝓpter premium, aut ꝓpter conſanguinitatē celabis epiſcopo tuo, aut ei⁹ miſſo cui hoc reqrere[b] iuſſerit, quādocūqꝫ[c] te ex hoc interrogauerit: ſic deus te adiuuet, ⁊ iſtorū ſanctorum reliquie.

¶ Iuramentum teſtium.

Illud† ſacramentū[d] qđ iſte iurauit de illa parentela que inter filiū ⁊ eius coniugem N. cōputatur, ꝙ tu illud obſeruabis inquantum ſapis, ſic te deus adiuuet.

Hoc iuramentū non eſt ſeparationis[e], ſed ſynodale, inſtitutum ab Euticiano papa. ij.

Item enim.

¶ Synodale iuramentum.

Epiſcop⁹ in ſynodo reſidens poſt congruam allocutionē[f]. vij. ex plebe ei⁹ parochie, vel eo ampli⁹ prout viderit expedire, maturiores, honeſtiores, atqꝫ veraciores viros in mediū debet aduocare, ⁊ illatꝫ ſanctorum pignorib⁹[g]: vnumquēqꝫ illorum tali ſacramento conſtringere, vt amodo[h] in antea quicquid noſti, aut audiſti, aut poſtmodum[i] inquiſiturus es qđ contra volūtatē dei, ⁊ rectā † chriſtianitatē in iſta parochia factū ſit, aut futurum erit, ſi in diebus tuis euenit, tantum ad tuā cognitionē quocunqꝫ modo perueniat, ſi ſcis, aut indicatū fuerit tibi ſynodalem[k] cauſam eſſe, ⁊ ad miniſteriū epiſcopi pertinere, quod tu nec ꝓpter amorem, nec ꝓpter timorē, nec ꝓpter preciū, nec propter parentelam vllaten⁹ celes epiſcopo, aut ei⁹ miſſo cui hoc inquirere iuſſerit, quandocunqꝫ ex hoc te interrogauerit: ſic te de⁹ adiuuet, ⁊ ille ſanctorū reliquie. Illud ſacramentum quod iſte iurauerit de ſynodali cauſa, qđ tu illud ex te ita obſeruabis inquantū ſapis, aut audiſti, aut ab hac die in antea inquiſitur⁹ es: ſic te deus adiuuet.

Ab hoc iuramento illud[l] ſumptum eſt principio paululum deriuato. Porro de iuramento ſeparationis[m] Innocen. pa. ij. ſcribit Ottoni Luceñ. epiſcopo, dicens.

¶ Iuramentū illoꝝ qui conſanguinitatem probant.

De parentela illa vnde nos conſulere voluiſti pro qua etiam eſt ad noſtram audientiam appellatum, aliorum fratrum ſcripta ſuſcepimus, qui vtiqꝫ cauſam ipſam diuerſo[n] modo narrabant,

ritatem epiſcopo vel eius legato.
f ¶ Allocutionē. i. predicationē. x. q. j. placuit.
g ¶ Pignorib⁹. i. reliquijs, quibus obligatur ſicut per pignora.
h ¶ Amodo. arg. ꝙ ſine accuſatore cōtra aliquē inducere teſtes pōt ep̄s ⁊ pronūciare, et ꝙ idem poſſit eſſe iudex et accuſator. ſimile. vj. q. ij. ſi tm̄. xj. q. iij. precipue. ⁊ §. e. q. c. j. ⁊. ij. q. v. pbr̄. ſi. §. iiij. q. iiij. c. j. ⁊. ij. contra. †
i ¶ Poſtmodum. arg. ꝙ in cauſa cōſanguinitatꝫ teſtimoniū pōt ferre q̄s de his que recēter didicit. arg. cōtra. §. ca. in ca. tribus. et arg. extra de cōſang. ⁊ affi. ex literis. ſꝫ hic poſtmodū non intelligitur poſt motā queſtionem qđ ibi ꝓhibet̄: ſꝫ poſtmodū. i. de cetero. ⁊ ſic per equocationem ſolue. ad hoc. xxi. q. quod autem.
k ¶ Synodalē. i. imo quelibet cauſa eſt ſynodalis indirecte. i. ad penitentiā iponēdā ſm̄ h. vt ex̄ de iud. nouit.
l ¶ Illud. ſcꝫ de parentela.
¶ Ab hoc. ¶ Hec eſt. iiij. pars q̄ſtionis. Jo. de fan.
m ¶ Separationis. i. ad qđ fit ſeparatio teſtium.

De parentela illa. ¶ Caſ⁹. In q̄dam matrimoniali cauſa fuit appellatum ad papā papa cauſam delegauit Ottoni ep̄o, ⁊ quibuſdam alijs. teſtes in gradib⁹ et in perſonarū nominib⁹ p̄mo diſcordauerūt, poſtea in altero ꝯſenſerūt, iudices delegati ipſum ſuper hoc ꝯſuluerūt: dicit papa ꝙ hic ꝯſiderāde ſunt teſtiū perſone, ⁊ q̄liter debeāt iurare, ⁊ eſſe ſine varietate.

† al's totam. Accuſator ⁊ iudex pōt idē eſſe.

† hoc iuramentū eſt: nā ep̄s nō eſt accuſator ⁊ iudex i hoc caſu: ſed vn⁹ iuratorū accuſat ⁊ alij teſtificant.

iiij. ps.

d ¶ Illud ſacramētū. ſm̄ intellectū G. hoc iuramētū eſt teſtis premiſſum accuſatoris, ſꝫ meli⁹ eſt vt p̄rimo exprimat̄ forma ſub qua iurāt ſequētes. h.
¶ Hoc iuramentū. ¶ Hec eſt. iij. pars queſtionis.
e ¶ Nō eſt ſeparationis. i. nō fit ſeparatio ad iſtud inter eos quoꝝ matrimonium accuſatur, niſi iterum preſtetur ſacramentū ſequentis ca. quod aperte colligitur. extra de teſti. cogen. preterea.
Epiſcopus. ¶ Caſ⁹. Ep̄s de qualibet parochia ſeptē viros veraces et honeſtos debet vocare vt iurent quicquid in parochia nouerint contingere pertinēs ad correctionem epiſcopi, ꝙ de hoc interrogati dicent ve

n ¶ Diuerſo. ergo nulli erat credendū: vt. iiij. q. iij. itē q̄ falſo. Uel loquit̄ hic de vniuerſitate teſtiū q̄ diſcordant: tenent̄ enim teſtes ex vtroqꝫ latere, ꝓbare cōſanguinitatem: vt ex̄ de ꝯſang. ⁊ affini. ex literis. ⁊ ſingulos grad⁹ declare diſtinguere, ⁊ ꝓprijs nominib⁹ nominare perſonas oēs, vel ſufficiēti circūlocutione, ⁊ debēt vidiſſe ꝙ perſone ꝯſtitute in vno predictoꝝ graduū, ſe ꝓ cōſanguineis habuerūt: vt ex̄ de teſti. lꝫ. ij. Sꝫ certe teſtes q̄ debent ꝓ-

Teſtes ꝯ matrimoniū deponētes q̄ tenētur facere.

Et primo quidē tam in gradibus q̄ȝ in noībus pſonaꝝ diſcordaſſe, poſtmoduȝ[a] vero in altero eorū cōputatores eiuſdem parētele dicuntur conueniſſe. Ceterū in hmōi caſibus ſummopere conſideranda eſt qualitas perſonarum que aliquid contra quoſlibet aſtruere velint que etiā iuſiurādum preſtare debēt ꝙ neqȝ gratia, neqȝ p̄cio, vel timore vel odio alicuius hoc dicūt contra eos de quibus agiť, ſed potius q̄a credant[b] ita verum eſſe, et ita ſe a ſuis anteceſſoribus audiuiſſe. in quib⁹ oībus nō debet aliqua varietas vel contrarietas[c] inueniri. Qui vero ſeparantur abinuicem, hmōi iuramentum preſtabunt.

¶ Iuramentū ſeparationis.

Ab iſto die in antea tu per nullū ingeniū te ſociabis huic tue conſanguinee nec in coniugio, nec in adulterio, nec cum illa ad vnam menſam manducabis ⁊ bibes, aut ſub vno[d] tecto manebis, niſi in vna ecclia, aut in alio loco publico, vbi nulla mala ſuſpicio poſſit eſſe, vt ibi coram teſtib⁹ idoneis ꝓ certa neceſſitate pariter colloquamini: nec aliam coniugem accipias, niſi forte poſt actam pniam tibi licētia[e] data fuerit ab epō tuo aut ei⁹ miſſo. ſic te deus adiuuet[f].

Occaſiōe vero cōſanguinitatis vxorē ſuā dimittere et aliā ducere nō licet alicui, niſi cauſa primum probata fuerit.

Unde Alexan. papa. ij. Guilelmo de Monſtrolico.

¶ Niſi coram eccleſia conſanguinitate probata vxorem dimittere non licet.

Multorum relatione cognouimus te ꝓpriam velle abijcere[g] vxorē, ⁊ adherere alteri, ꝑtendētē ꝯſanguinitatis occaſionē. vnde aplica authoritate interdicendo mādam⁹ tibi vt hanc quā nūc habes vxorē, nullaten⁹ preſumas dimittere, vel aliā ducere, donec apud epoꝝ religioſorum concilium[h] cauſam iuſtam examinaueris.

Receptur⁹ vero eā quā iniuſte dimiſit, hoc modo iurabit.

¶ Recōciliationis iuramētū.

Ab iſto die in antea iſtā cōiugem N. quam iniuſte dimiſeras[i], ita tenebis ſicut maritus ſuam coniugē dȝ habere, in dilectione et debita diſciplina, nec eam per vllum malum ingenium a te ſeparabis, nec ea viuente aliam accipies. ſic te deus adiuuet.

Quod autē[k] vnius teſtimonio coniugia apud quoſdā dirimunť, nulla rōne ratū habetur. Cū em̄ dn̄s dixerit. Omne[l] v̄bum ſtabit[m] in ore duorum vel trium teſtium.

Item cū in Hilerdenſi concilio dicať. Oīs controuerſia q̄ de eccleſiaſticis rebus fit: ſm diuinam legē ſub duobus vel tribus teſtibus termineť, dn̄o dicēte. Non vnus ſtet contra aliū, ſȝ in ore duoꝝ vel triū teſtiū ſtet oē v̄bum. Itē cū alibi dicať: Nulli⁹ pſone quātūlibet exercitate teſtimonio aliquid credať: euidētiſſime apparet vnius aſſertione coniugia non eſſe dirimenda.

¶ Queſtio. vij.

Quod autez[n] queritur ſi illi qui de inceſtuoſis naſcuntur, filij reputentur.

---

bare cōſanguinitatem, debent incipere a principio, et ſic deſcēdere vſqȝ ad pſonas illas de quibus queriť. ſi incipiunt a duob⁹ fratrib⁹, ⁊ bene ꝓbant illos fuiſſe fratres ſed de pr̄e eoꝝ nihil probant, nec inde aliq̄d ſciūt, ⁊ alios deſcēdentes ꝓbāt gradus, nunquid hoc ſufficit? Dico ꝙ ſic: q̄z de ſtipite non inuenim⁹ cautū, ſed tantū de laterib⁹: vt ex̄ de teſti. ſeries. et ipſos fratres canon q̄n ponit ꝓ ſtipite. ꝟ.e.q.v.c.j.

a ¶ Poſtmoduȝ. ponam⁹ ergo ꝙ petrus et berta q̄ ſūt frater ⁊ ſoror, contrahunt matrimonium: ⁊ duo teſtes bene ꝓbant petrū eſſe filiū ioānis, ſȝ d̄ berta nihil ſciūt. Itē alij duo ꝓbāt bertā eſſe filiā ioānis: ſȝ de petro nihil ſciūt ſeparabiť ne tale matrimonium? Dicūt oēs ꝙ non † quia nec iſti duo probāt cōſanguinitatem, nec illi duo. nā aliud probāt iſti, et aliud illi. Sed q̄ hoc dicūt ceci ſunt: q̄z ſi ꝓbaui aliquē eſſe filiuȝ alteri⁹ illū eſſe patrē iſtius probaui. ſed in caſu iſto probatum eſt iudici ꝙ Joannes eſt pater Petri. ſilr̄ eſt ei ꝓbatū ꝙ ioānes eſt pater berte, ergo cōſtat iudici ꝙ idē eſt pater vtriuſqȝ: ergo conſanguinitas eſt probata. et forte primi melius dicunt.

b ¶ Qr credant. Sufficit ꝙ iurent de credulitate: nec eſt contra ex̄ de teſti. quotiens. illud enim intelligo per hoc, et ita preſtant iſti duo ſacramenta. Jo. de fan.

c ¶ Uel cōtrarietas. hic reſpondet q̄ſtioni facte. Jo.

¶ Qui vero. ¶ hec eſt. v. pars huius queſtionis.

d ¶ Ab iſto die. ¶ Sub vno. i. loco ſuſpecto. nam qui male agit ⁊c̄. xviij. q. ij. pernicioſam.

e ¶ Licētia. cum ſit ſenex. Si em̄ eſſet iuuenis, de iure communi poſſet contrahere, ſm quoſdam: vt not. xxxiij. queſtio. ij. in adoleſcentia.

f ¶ Deus adiuuet. ſed clericus cū ſeparatur a concubina ſua nō debet iurare: vt extra de cohabi. cler. ⁊ mu. clericos.

¶ Occaſiōe. ¶ hec eſt ſexta pars queſtionis.

¶ Multoꝝ. ¶ Caſus. Iſte conſanguinitatis occaſione volebat vxorem ſuā dimittere ꝓhibet papa ne dimittat, niſi prius cauſa fuerit in concilio probata. vij. ps

g ¶ Abijcere. ꝓpria authoritate: qd̄ non licet. xxxiij. q. ij. c. j. ⁊. ij.

h ¶ Conciliū. hoc oll. Uel exaudi diſtributiue. De hoc not. xxxiij. queſtione. ij. c. j.

¶ Receptur⁹. ¶ hec eſt. vij. pars queſtionis. Deut. xvij. d.

¶ Ab iſto.

i ¶ Dimiſeras. authoritate ꝓpria: vel per eccleſiā ſi fuit decepta.

k ¶ Quod autem vnius. hec queſtio incidenter proponitur.

l ¶ Omne verbū Supra. ij. q. iiij. §. j. ⁊. c. placuit.

m ¶ Stabit. Niſi in caſu. de ꝯſec. di. iiij. placuit. ⁊. lxxxvj. diſ. tāta. et. viij. q. iiij. talia. Mat. xviij. b

¶ Quod autem ¶ Caſus. Hic intitulať. vij. qō. q̄ modicā habet dubitationem.

n ¶ Quod autē. Si parentes neſciunt impedimētum non eſt dubiū quin filij ſint legitimi vt extra q̄ fil. ſint leg. cū inter. Si autem vn⁹ ſciuit: et alť ne Filij ex mr̄imonio illicito nati p̄t eſſe legitimi.